

ekoYapı

Ekolojik Yapı ve Yerleşimler Dergisi

MAYIS-HAZİRAN 2014

YIL 4 - SAYI 20 / 10 TL

Malzeme
tarafsızdır;
kullanımda,
zamanda
anlamlanır...

MİMARLAR &
VAZGEÇEMEDİKLERİ
YAPI MALZEMELERİ

ÇEVRE DUYARLI
YAPI MALZEMELERİ
Eskiden ne kolaydı,
artık işler değişti...

ZAHHA HADİD
Amaç bir form yaratmak değil,
sınırları eritmek...

AYDINLATMA &
ENERJİ VERİMLİLİĞİ
Mimarlıkta
4. Boyut Işık

AYŞE HASOL

ekoyap
64

Cam; doğal, demokratik, estetik, ekonomik...

TÜRKİYE'DE BİR TAKIM FİRMALAR CİDDİ BİR SÜREÇTEN GEÇEREK KENDİ MALZEMELERİNİN YAŞAM DÖNGÜSÜ ANALİZLERİNİ YAPTIRIYORLAR VE MALZEMELERİNİ ÇEVRESEL AÇIDAN HESAP VEREBİLİR BİR NOKTAYA GETİRİYORLAR. FAKAT ÇOĞU MALZEME İÇİN HENÜZ BU HAZIRLIK YOK, DOLAYISIYLA MALZEMECİLERİN GİDECEK DAHA ÇOK YOLU VAR, BİZLER DE BUNU BEKLİYORUZ.

Bu sayımızın konusu; 'Mimarlar ve Vazgeçemedikleri Malzemeler'... Çevre duyarlı yapı malzemeleri artık çağdaş teknolojilerle üretiliyor, bunların piyasa kabulü konusunda ne düşünüyorsunuz?

Öncelikle malzemelerin künyelerini çok eksik buluyorum ve sürdürülebilirlik açısından yeteri kadar bilgiye sahip olduğumuzu düşünmüyorum. Özellikle LEED sertifikası için, bir takım malzemeleri LEED danışmanları bile tam olarak kavrayamıyorlar, çok sakıncalı zannettiğimiz malzemeler bile bazen sınıfı geçen malzemeler olarak ortaya çıkabiliyor. Dolayısıyla malzeme üreticilerinin çok daha şeffaf olması gerekiyor. Test sonuçlarını daha anlaşılabilir kılmaları ve performans özelliklerini ayrıntılı olarak açıklamaları lazım. Biz mimarların

malzemelerin sürdürülebilirliği konusunda yeterli bilgimiz yok maalesef. Dolayısıyla hem malzemelerle ilgili bilgilerin şeffaf olması hem de EPD (Çevresel Ürün Beyanları) belgesine sahip malzemelerin yaygınlaşması gerektiğini düşünüyorum. Türkiye'de bir takım firmalar ciddi süreçleri yerine getirerek kendi malzemelerinin yaşam döngüsü analizlerini yaptırıyorlar ve kendi malzemelerini çevresel açıdan hesap verebilir bir noktaya taşıyorlar. Fakat çoğu malzeme için henüz bu hazırlık yok, dolayısıyla malzemecilerin gidecek daha çok yolu var, bizler de bunu bekliyoruz. Müteahhitler, malzemecilere oranla daha hızlı hareket etti diyebilirim. Günümüzde kullanılan yeşil bina sertifika sistemlerinin malzeme konusundaki beklentilerinin de yetersiz olduğunu düşünüyorum. Rick Fedrizzi bir

Swissôtel Grand Efes Izmir

Anadolu Titanic Comfort Otel, Gaziantep

edebiliyorsunuz. Bizim yaptığımız çoğu cephelerde en önemli unsur camdır. Aslında Has Mimarlık'ın yaptığı bütün binalardaki çekici unsur herhalde cam... Estetiğin yanısıra, cam kullandığınız zaman doğadan da maksimum yararlanmış oluyorsunuz. Binanızı güzel bir bahçeye veya güzel bir manzaraya açarsanız, doğayı da tamamen içeriye almış oluyorsunuz. Sizin mimar olarak yapmanız gereken mekan çalışması, aslında yarı yarıya azalmış oluyor; çünkü doğrudan doğanın olanaklarından ve güzelliğinden yararlanmış oluyorsunuz ve aynı zamanda doğayla bütünleşmiş, doğayla iç içe mekanlar oluşabiliyor. Bu anlamda da estetiğe çok katkısı olduğunu düşünüyorum, cam kullandığınız zaman doğayla birebir eşleşmiş oluyorsunuz.

Peki diğer yapı malzemeleriyle uyumu ve birleşimi nasıl?

Demokratik dedim, estetik dedim birde esnek bir malzeme çünkü her malzemeyle bir arada kullanabiliyorsunuz, sırtıtmıyor. Mermerle, ahşapla, halıyla, metalle, alçıyla her türlü malzemeyle kullanabiliyorsunuz ve hepsiyle de uyum içinde hatta onların kusurlarını cam toparlıyor. Camı yeniden kullanmak da mümkün. Bu müthiş bir esneklik unsuru...

Bir de bence en önemli özelliklerinden bir tanesi tasarruflu bir malzeme oluşu, çünkü gün ışığını içeri alıyor. Bizim mimaride bütün yapmaya çalıştığımız insanı rahatlatmak, insanın psikolojik olarak 5 duyusuna hitap edebilmek, o mekanda mutlu olmasını ve değişik hisler tatmasını sağlamak. Gün ışığını içeriye aldığınız zaman psikolojik olarak rahatlatıyorsunuz, hem sağlık açısından da gün ışığının önemli bir sağlık kaynağı olduğu ispatlanmış durumda. Psikolojik ve insan sağlığına olumlu etkisi bir yana öte yandan da günışığı yapay aydınlatmadan da çok önemli enerji kazancı sağlıyor. Binaların enerjisinin %40'ı aydınlatma için kullanılıyor. Gün ışığını aktif şekilde kullandığımızda ciddi bir enerji tasarrufu sağlayabiliriz. Gün ışığını çeşitli açılardan almak ve insanlara günün her saatinde farklı deneyimler yaşatabilmek için de camı kullanıyoruz. Dolayısıyla gün ışığı da en az doğayı içeriye almak kadar önemsendiğim bir konu. Mekanları bambaşka yapabilen bir olgu ve cam buna imkan sağlıyor, dolayısıyla demokratik, estetik ve esnek sözümü bu şekilde bir miktar açıklamış oluyorum.

Bir mekan oluşturmak ve enteresan bir mimari yaratmak için bütün beklentilerimi karşılayabilen bir malzeme.

HEM MALZEMELERLE İLGİLİ BİLGİLERİN ÇOK ŞEFFAF OLMASI HEM DE EPD (ÇEVRESEL ÜRÜN BEYANLARI) BELGESİNE SAHİP MALZEMELERİN YAYGINLAŞMASI GEREKTİĞİNİ DÜŞÜNÜYÖRÜM.

Anadolu Titanic Comfort Otel, Gebze

konusmasında "LEED ve BREEAM, bunlar birer çıta, o çıta'yı gitgide yükseltmek durumundayız. Daha çok firma o çıta'ya yaklaşıp geçebildikten sonra biz çıta'yı yine yükseltiyoruz." diyordu. Tabi yoğun üretim süreci içinde bu yenilikleri yapmak kolay da değil ama malzemecilerin artık harekete geçmeleri gerektiğini düşünüyorum...

Peki sizin bir mimar olarak vazgeçemeyeceğiniz ve kullanmaktan en çok keyif aldığınız malzeme hangisi?

Cam benim için özel bir malzeme nedeni de şu; cam hem demokratik hem estetik hem de esnek bir malzeme... Ben bunu bir sunumumda ifade ettiğimde herkes şaşırılmıştı. "cam neden demokratik olsun ki" diye. Cam bir kere çevreye saygılı bir malzeme, sadece sürdürülebilirlik açısından değil aynı zamanda etrafını da yansıtabilir, geride kalmasını da bilir. Çevredeki diğer yapılara saygılı bir malzeme olduğu için demokratik bir malzeme diyebilirim. Aynı zamanda demokrasinin özelliği zaten saydamlık-şeffaflık, cam şeffaf bir malzeme. Almanya'da meclis binasını, Avrupa Birliği binasını saydam yapıyorlar. Toplantı salonlarının hatta meclis toplantı salonlarının bile dış duvarlarını cam yapıyorlar; dolayısıyla saydamlık açısından içeriği göstermesi, içeride ne olup bittiğini dışarıya yansıtması açısından da demokratik bir malzeme.

Aynı zamanda sağlıklı. Güneş ışığının ve D vitamininin insan sağlığı üzerindeki olumlu etkileri kanıtlandı. Öte yandan doğayı algılayabilmenin ve dış mekanı görebilmenin psikolojik yararları "yeşil bina" kriterleri arasına girdi.

Özellikle estetik bir malzeme olduğu için de camla çok çeşitli heykelsi görünüşler elde

Swissôtel Grand Efes İzmir

ING Kahramanmaraş IT&Operasyon Merkezi

ESTETİĞİN YANINDA
CAM KULLANDIĞINIZ
ZAMAN DOĞADAN
DA MAKSİMUM
YARARLANMIŞ
OLUYORSUNUZ.
GÜZEL BİR BAHÇEYE
VEYA GÜZEL BİR
MANZARAYA
BAKIYORSA DOĞAYIDA
TAMAMEN İÇERİYE
ALMIŞ OLUYORSUNUZ.

Sevdiğiniz malzeme olarak camı öne çıkardınız. Ütopik bir proje hayaletseniz camdan formu nasıl olurdu nerede olurdu nasıl bir bina, yapı hayalederdiniz?

Herhalde doğanın içinde bir yerde olurdu diye düşünüyorum, ağaçlık bir yerde olurdu ya da doğrudan denize açılan bir yerde olurdu; çünkü camın bütün imkanlarının maksimize edileceği ortamlar. Şehir içinde çok sıkışık bir yerde istesenez de cam yeterince anlamlı olmuyor. Doğanın güzelliğini içimize çekeğimiz bir ortam olmasını isterdim diye düşünüyorum. Şeklini bilmiyorum. Cam o kadar çok şekle izin veriyor ki. Zaten dört cephesi aynı binalar benim ilgimi çekmiyor, ben onlara kutu kutu binalar diyorum. Son zamanlarda da çok fazla kutu kutu binamız oldu. Bina dört yöne bakıyorsa dört yönü de birbirinden çok farklı. Işık aldığınız saatler farklı, kuzeyden tamamen sabit ışık alıyorsunuz, batıdan daha kızgın ışınlar alıyorsunuz, doğunun sabah saatlerinde daha kızgın yönü var dolayısıyla ben her cephenin ayrı ele alınması gerektiğini düşünüyorum. Çevresine ve iklim koşullarına göre farklı ele alınması lazım dolayısıyla herhalde o yerin koşullarına bağlı olarak biçimlenen, ama nereden bakarsanız bakın farklı perspektif verecek bir bina olurdu diye düşünüyorum..

Peki özellikle geleneksel doğal yapı malzemelerinin günümüz teknolojileriyle projelerde kullanılmaları konusunda ne düşünüyorsunuz?

Olabilse çok iyi olurdu. Ancak geleneksel malzemelerin üretimlerinin daha sınırlı ve romantik düzeyde kaldığını düşünüyorum. Büyük yapılar söz konusu olunca ki Has Mimarlığın uğraştığı konular çoğunlukla büyük alanlı ya da yüksek binalar; örneğin Soyak Kristal Kule gibi yüksek binalar veya ING Bank Kahramanmaraş Operasyon Merkezi gibi ya da Bio İstanbul gibi daha teknoloji ağırlıklı yapılar olunca yerel malzemeler yetersiz kalıyorlar. Bunlar çok hızlı ve yoğun üretim gerektiren projeler; dolayısıyla ister istemez teknolojik malzemeye; önceden bildiğimiz, tanıdığımız, performansı ispatlanmış, testlerden geçmiş malzemeye yönelmek durumundayız. Aslında bizim geleneksel malzemelerimiz bu anlamda geliştirilse, performanslarını kanıtlayabilecek noktaya getirilse harika olur. Büyük binalarda, şartnamelerde özellikle performansı kanıtlanmamış malzemeyi kullanma imkanımız yok. Üstelik binalar büyük alanlı olduğu için gereken malzeme miktarı çok, dolayısıyla üretimin de bu ihtiyacı karşılaması lazım, bu durumda üretim miktarı da önem kazanıyor. □